

Hoofdstuk 1

3 oktober 2005

In feite begon het allemaal op maandag 3 oktober 2005, een datum die ik nooit meer zou vergeten. In mijn agenda had ik - ruim drie maanden van te voren - met rode viltstift geschreven: 'Met Esther naar ECS, Zuid Frankrijk'. En eronder, op dinsdag 4 oktober, stond met dezelfde viltstift geschreven 'Terug'.

Het leek een oase van rust te gaan worden tussen al die andere dagen. Mijn leven als plantenfysiologisch onderzoeker was hectisch; mijn agenda stond volgekrabbeld met afspraken, deadlines en telefoonnummers. Maar ondanks de drukte was mijn leven vooral voorspelbaar.

En juist aan dat laatste zou na die dag een einde komen.

Die derde oktober was een prachtige herfstdag en tevens de laatste dag van het European Climate Symposium. Esther was uitgenodigd als spreekster en zij had mij uitgenodigd.

Het symposium werd gehouden in een middeleeuws kasteeltje in Zuid-Frankrijk, vlakbij de Spaanse grens. De streek was vroeger bekend als Occitanië; het land waar de 'andersdenkenden' woonden. Inmiddels was het kasteeltje omgetoverd tot een hypermodern congrescentrum.

Zondagochtend vertrokken we en elkaar afwisselend reden we de dertienhonderd kilometer lange reis. Zondagavond laat arriveerden we pas in het kleine, ingedutte dorpje, op nog geen drie kilometer afstand van het kasteel.

Het dorpje ademde een middeleeuwse, pittoreske sfeer uit. Het leek alsof de klok ergens in 1500 gestopt was met tikken. Maar het dorpsshotel, waar we onze kamers geboekt hadden, zag er niet uit. Met grote afstand absoluut het slechtste hotel waar ik ooit heb overnacht.

Het symposium was slaapverwekkend, behalve voor de dertig minuten dat Esther haar lezing gaf, de aanwezigen schrokken wakker toen Esther hen vertelde hoe wij het CO₂ probleem én de oplossing zien. Namelijk, sinds de industriële revolutie wordt de restwarmte afgevoerd via het oppervlaktewater, de rivieren. De oceanen op aarde zijn als een badkuip, en de rivieren warmen het badwater op, met enorme gevolgen, want door de stijging van de oceaanwater temperatuur smelt het poolijs, veranderen oceaanstromingen en worden tornado's groter en krachtiger. Daarnaast heeft onderzoek al jaren geleden aangetoond dat planten veel meer CO₂ opnemen en omzetten als de temperatuur op aarde stijgt, tot maar liefst 6x meer dan nu gebeurt! Ons advies is dan ook: Stop per direct met het opwarmen van het globale oppervlaktewater én plant globaal massaal bossen. Kort na Esther haar lezing besloot ik naar buiten te gaan, ik had genoeg gehoord. Ik verlangde naar een sigaret. In de lobby was het druk, blijkbaar hadden meer mensen besloten vroegtijdig aan de pauze te beginnen.

Er liep een serveerster langs, glimlachend pakte ik een glas rosé van haar blad en met het glas in mijn hand opende ik de deur naar het terras. Ik sloot een wereld achter mij.

Wat een rust! Het is al donker. Verrast kijk ik om me heen. Het terras ligt er gereed, maar nog uitgestorven bij. Een verademing.

Hoewel het terras verlicht wordt door brandende fakkels - in totaal tel ik er negen - kan ik van de kasteeltuin, behalve de donkere silhouetten van een paar bomen en bergtoppen in de verte, niets zien. Slechts duisternis. Het is een windstille zwoele avond, en een prachtige sterrenhemel begroet mij. Het trekt me mee. Alsof je bovenop de Hubble-telescoop zit.

Geen auto's, scooters, stemmen of laag overvliegende vliegtuigen die de rust verstoren. Slechts complete stilte. Heerlijk. Tenminste, als ik de duizenden krekels die uitbundig van zich laten horen, niet meereken.

Ik voel de spanning van me afglijden.

Een gemetseld stenen muurtje bakent het terras af. Er zitten gietijzeren houders op vastgeschroefd waarin de fakkels staan. Terwijl ik er naartoe loop, kijk ik omhoog, en probeer ik sterrenbeelden te ontdekken... Niet dat ik er veel ken, maar de Grote en de Kleine Beer weet ik meestal wel te vinden. Vanavond zie ik ze echter niet. Het lijkt alsof op iedere ster in dat onmetelijke heelal boven mijn hoofd vanavond de verlichting is aangestoken. In de rest van het heelal vieren ze vanavond feest en wordt er niet moeilijk gedaan over het klimaat, de energierekeningen en de CO2-uitstoot.

Ik ga zitten op het muurtje en steek een sigaret op. In de verte hoor ik een nachtegaal, die overstemd wordt door een uil met zijn 'oehoe' geroep, terwijl de krekels even hun adem lijken in te houden.

Op de eerste verdieping zijn de ramen verlicht, en tegen het plafond zie ik schaduwen van mensen. Zou dit kasteeltje dan bewoond worden? Zou daar de kasteeldame lopen?

Een vrouw in een lange middeleeuwse jurk, met zo'n raar kapje op haar hoofd, komt in mijn gedachten. Zoals mijn zus ook gekleed ging toen ze als vijftienjarige tijdens haar paasvakantie in de Keukenhof werkte. Wat heb ik toen gelachen.

Hoe zal het zijn om in plaats van een villa in Bennekom, een middeleeuws kasteeltje in Zuid-Frankrijk te bezitten? Om jezelf kasteelheer of kasteeldame, te mogen noemen?

Het doet me denken aan de speurtocht op het internet een paar jaar geleden, toen we een tweede huis wilden kopen en ik een prachtig kasteeltje in de Dordogne te koop zag staan. Hoewel onze dochters het idee geweldig hadden gevonden, had Diana het direct van de hand gewezen. 'Geen sprake van', had ze resoluut gezegd. 'Paul, wat mij betreft is het overal op de wereld prima, maar niet tussen die arrogante, chauvinistische alpinopetten.'

Ik was me doodgeschrokken door haar opmerking.

Mijn gedachten worden onderbroken door de deur die wordt geopend. Al pratend lopen mensen het terras op. Het is te verwachten. Nieuwsgierig kijk ik of Esther er tussen loopt, maar ik kan haar niet tussen de mensen vinden. Tijd om te ontsnappen; zo onzichtbaar en geruisloos mogelijk loop ik de stenen trap af om te verdwijnen in de nacht. Ik wil er niet aan denken dat anderen me volgen. Ik wil rust.

Na ongeveer tien meter blijf ik staan. Volledig gehuld in de duisternis kijk ik naar het terras waar mensen in de warme gloed van de fakkels over het terras lopen. In gedachten verzonken loop ik verder.

Gisteren, op onze reis hier naartoe, had Esther me wat historie verteld over dit kasteeltje. Wat had ze ook al weer gezegd? Stamde het niet uit de achtste eeuw? Moet je nagaan; dat is meer dan duizend jaar geleden.

Misschien dat ze duizend jaar geleden hier ook samenkwamen om over ‘hun angsten’ te vergaderen? Alchemisten in felle discussies met bisschoppen. Wie zal het zeggen? In dat geval neemt dit kasteeltje vandaag opnieuw die rol in.

In mijn jeugd bestond het klimaatprobleem nog niet. Sterker nog, vijftientig jaar geleden wisten we helemaal nog van niets! En nu? Mijn dochters groeien met de milieuproblematiek op en hun kinderen zullen volledig ‘CO2-geprogrammeerd’ zijn. De angst voor CO2 zal dan zo vanzelfsprekend zijn als de angst voor een sigaret. Iedere maatschappelijke verandering vraagt slechts twee generaties.

En dan die schitterende hemel met ontelbare sterren. Met onze huidige kennis schatten we dat het heelal 13,7 miljard jaar oud is; terwijl duizend jaar voor ons al zo gigantisch veel is. Wij kijken veel te kortzichtig; probeer je voor te stellen hoe het leven hier over vijftig jaar zal zijn? Vijftien miljard mensen op een uitgeputte Aarde.

In een reflex houd ik mezelf overeind wanneer ik bijna over een rotsblok struikel. Van schrik laat ik het glas bijna vallen. ‘Godallemachtig, wie ontwerpt zo’n tuin? Je breekt hier verdomme

je nek over de rotsblokken.’ Het klinkt vreemd mijn eigen stem te horen in deze absolute stilte. Gelukkig is er niets van de rosé over mijn linnen kostuum gegaan. Met mijn hand wrijf ik over mijn pijnlijke scheen... Dan hoor ik in het duister een man lachen.

‘Ik,’ zegt hij. In zijn stem hoor ik een Vlaams accent en turend in het duister zie ik een paar meter verder een donkere gedaante zitten.

‘Om uw vraag te beantwoorden.’ vervolgt hij. Het is duidelijk dat hij het tegen mij heeft.

‘Pardon.’

‘Jean.’ De onbekende steekt zijn hand naar me uit en terwijl ik de man beter probeer te zien in het schaarse licht, schud ik zijn hand. De hand voelt droog en vol zelfvertrouwen.

‘Paul Janssen, aangenaam. Maar wat bedoelde u met “ik”?’

‘Ik hoorde dat u zich afvroeg wie deze tuin ontworpen heeft, ik gaf u daarop mijn antwoord’, zegt hij vriendelijk. ‘Ik ben namelijk degene die deze tuin gerenoveerd heeft’. Lachend gaat hij weer op de rots zitten, en maakt een uitnodigend gebaar met zijn hand.

Nadat ik vaststel dat de rots breed genoeg is, ga ik naast hem zitten. Zacht gegiechel verrast me en ik draai me om.

Achter ons, op een paar meter afstand, zie ik een paar zwarte schaduwen in de duistere schaduw van een boom zitten, maar zelfs op deze afstand zijn ze vrijwel onzichtbaar. Jean lijkt zich echter niet te storen aan het gegiechel.

‘Maar Paul, weet u waarom het hier zo donker is?’ Hij kijkt me aan en ik zie dat de sterren in zijn ogen weerspiegelen.

‘Waarom het hier zo donker is? Eerlijk gezegd heb ik daar nog niet over nagedacht. Maar als ik de tuin ontworpen had,’ zeg ik, en neem een trek van mijn sigaret, ‘dan zou ik het gedaan hebben om zodoende optimaal van de prachtige nachtelijke hemel te kunnen genieten.’

‘Precies!’ Zijn antwoord klinkt zo hard dat de krekels verschrikt hun monden houden. Verrast over zijn enthousiasme kijk ik hem aan.

‘En bij daglicht zult u zien dat deze tuin het gevoel van duizend jaar geleden bewaard heeft,’ vervolgt hij, waarbij hij het woord ‘gevoel’ zo sterk benadrukt, dat je duidelijk zijn zachte ‘g’ kunt

horen. Zonder erbij na te denken heb ik tijdens ons korte gesprek zacht mijn pijnlijke scheenbeen gemasseerd. Ik zie Jean kijken.

‘Tja, dat is natuurlijk ook een manier van voelen, maar die bedoel ik niet,’ zegt hij lachend. ‘Ik bedoel het ‘oorspronkelijke’ gevoel. Het gevoel van toen deze burcht nog deel uitmaakte van onze maatschappij. Toen er nog geen elektriciteit en wipkippen bestonden. Het gevoel van zo’n duizend jaar geleden.’

‘Duizend jaar geleden? Dat is toevallig, want toen ik hierheen liep dacht ik na over het leven van duizend jaar geleden.’

‘Oh? Wat dacht je dan?’ Jean’s stem klinkt oprecht geïnteresseerd. ‘Ik hoop tenminste dat ik ‘je’ mag zeggen?’

Terwijl ik instemmend knik, zie ik dat hij een toostende beweging maakt met een wijnglas. ‘Paul, prosit. Ik ben benieuwd om te weten waar jij zojuist aan dacht.’

Een ogenblik denk ik na, terwijl ook ik een slok neem. De licht mousserende rosé kriebelt mijn tong en hersenen.

‘Tja, wat ik me net afvroeg was hoe het komt dat onze maatschappij in duizend jaar zo veranderd is. Duizend jaar geleden wisten we niet eens dat CO2 bestond, maar nu is het – tenminste volgens de dames en heren binnen - ons grootste probleem. Duizend jaar stelt voor het heelal niets voor, maar ...’ Ik krijg de kans niet mijn zin af te maken.

‘Maar de grote vraag is, waarom duizend jaar voor de mens wel veel voorstelt.’ Terwijl hij mijn zin afmaakt, heb ik eindelijk het steelpannetje gevonden. Het schittert aan de hemel.

‘Om dat te begrijpen moet je afstand nemen Paul.’

‘Sorry. Hoe bedoel je?’, vraag ik, ondertussen aandachtig de hemel afspeurend om ook de Kleine Beer te ontdekken.

‘Je moet afstand nemen. Stel je voor dat de mens oud, heel oud, zou kunnen worden. Stel je voor dat jouw grootvader geleefd zou hebben in de tijd dat Jezus op aarde rondliep. En dat de boeddha en Mohammed ook gelijktijdig geleefd zouden hebben. En dat die drie elkaar dan waren tegengekomen. Hoe zou het leven er dan uitgezien hebben?’

Ik probeer het me voor te stellen. De scheppers van drie van de vijf grootste wereldgodsdiensten. Hoeveel procent van de wereldbevolking vertegenwoordigen ze?

‘Dat is een bijzondere gedachte. Daar heb ik eerlijk gezegd nog nooit eerder over nagedacht. Volgens mij zouden die drie gemakkelijk door een deur kunnen; alle drie zouden ze namelijk zeggen dat ze het Licht zijn.’

‘Precies! Paul, je slaat de spijker op zijn kop! Alle drie zouden ze inderdaad precies hetzelfde gezegd hebben! “Ik ben het Licht, volg mij. En ze wijzen alle drie in dezelfde richting”’ Jean is zo enthousiast over mijn antwoord dat hij een fles pakt en onze glazen bijvult.

‘Paul, probeer je dan eens voor te stellen hoe de wereld er vandaag de dag uit gezien zou hebben. Er zouden dan dus geen wezenlijke verschillen geweest zijn tussen de boeddhisten, de islamieten en de christenen. We zouden allemaal in “het Licht” geloven. Wat een ellende zou dat ons bespaard hebben!’ Hij lacht opnieuw. Het klinkt zelfvoldaan. ‘En Paul, weet je wat het bijzondere is? Zelfs de oudste godsdiensten, zoals die van de Maya’s en de Egyptenaren, waren gebaseerd op de verering van het Licht. We zouden allemaal het Licht vereren. Terwijl we elkaar nu afslachten. We worden gewoonweg niet oud genoeg om dat te beseffen.’

‘Hoi, ik ben Michelle, de zus van Jean.’ Een vrolijke, jonge vrouwenstem met eveneens een Vlaams accent haalt me uit mijn gedachten. In de gitzwarte schaduw van de boom zie ik haar zitten. Met haar rechterhand zwaait ze naar me, in haar linker houdt ze een fles omhoog.

‘Wie wil er nog een *refill*?’ Haar stem klinkt opgewekt en in het duister zie ik een paar mensen opstaan. Als Jean zijn glas in één teug leegdrinkt en eveneens opstaat, volg ik zijn voorbeeld.

‘Welkom Paul, ik ben blij je te ontmoeten,’ zegt Michelle als ik voor haar sta. Terwijl ze mijn glas vult, word ik voorgesteld aan de anderen. Dat blijken Beatrice en Jean-Paul te zijn. Ze vertellen dat ze

oorspronkelijk uit de omgeving van Parijs komen, waar Jean-Paul nog steeds woont. Beatrice daarentegen is vorig jaar verhuisd en schijnt hier in de omgeving, in een naburig dorp, een specialiteitenbakkerij begonnen te zijn.

Nadat onze glazen allemaal gevuld zijn, gaan we tegenover de anderen zitten.

‘Jean?’ Ik schrik van mijn eigen stem die de stilte doorbreekt. Iets zachter ga ik verder. ‘Ik vind het prachtig zoals jij het omschrijft, maar ik zie het anders.’

‘Oh, hoe zie jij het dan?’

‘Tja, waar moet ik beginnen?’ In gedachten kijk ik naar het terras, van deze afstand kan ik onmogelijk zien of Esther er ondertussen al staat. Ze zal zich ongetwijfeld afvragen waar ik uithang.

‘Goed, ik zal proberen het onder woorden te brengen. Als mens denken we ongeveer veertig jaar vooruit, dat is wetenschappelijk vastgesteld. Daarom hebben we in de laatste duizend jaar ‘onze’ planeet geplunderd en leeggeroofd. Want zolang wij er profijt van hebben, interesseert het ons niet wat de gevolgen voor verre generaties na ons zullen zijn. En daarnaast willen we domineren. De oceanen en rivieren zouden bloedrood kleuren als al het vergoten bloed erin zou stromen. Het zou bloed regenen. En volgens mij zou dat niet veranderen als we heel oud zouden worden.’

Ik vervolg zacht, haast fluisterend, 'Maar onze problemen worden alleen maar groter. Soms lees je over het ten onder gaan van de aarde, maar dat is klinkklare onzin. De aarde blijft echt nog wel een paar miljard jaar rondtollen. Maar nu spelen wij de hoofdrol, dit keer worden wij bedreigd met uitsterving. Het liefst zouden we morgen een nieuwe planeet ontdekken. Eentje die nog mooier en groter is dan de aarde. Met een heerlijk klimaat en een prachtige, maar ongevaarlijke flora en fauna. Massaal zouden we emigreren, op zoek naar nieuw geluk. Tenminste, als onze aanwinst op enkele lichtseconden afstand van ons af zou zweven. We zouden ons beleefd verontschuldigen aan de bestaande bewoners. We zouden ze paaien met onze glimlach, en ze de modernste kralen en spiegeltjes aanbieden; terwijl onze beste analisten druk bezig zouden zijn om

hun zwaktes in kaart te brengen. En als we die eenmaal zouden weten, zouden we toeslaan. Want aan wilskracht ontbreekt het ons niet.'

Jean kijkt me geamuseerd aan. 'Wat uiteraard zo snel mogelijk zou moeten gebeuren, want de emigranten zouden met hun gepakte koffers al staan te wachten,' vult hij me lachend aan. 'Maar wees gerustgesteld mijn vrienden, onze menselijke beperkingen zijn de ultieme bescherming van al dit moois.' Hij wijst naar het heelal.

Jean legt zijn hand op mijn bovenbeen en knijpt er zacht in. Het voelt vreemd. 'Paul, je hebt me overtuigd,' zegt hij. 'En aangezien het dichtstbijzijnde sterrenstelsel, waarvan men vermoedt dat er leven mogelijk is, op meer dan vierhonderd lichtjaren van ons af staat, hoeven we ons absoluut geen zorgen te maken dat we meer schade zullen aanrichten dan hier, op onze eigen prachtige aarde.'

'Dat is toch een heerlijke gedachte', zeg ik zacht, weer naar boven starend. Uit het kasteel klinkt ondertussen een harde bromtoon.

Terwijl Jean en ik nog geen aanstalten maken om te vertrekken, staan Michelle en de anderen op. Nadat we afscheid van elkaar hebben genomen, zie ik hun zwarte silhouetten versmelten met de nacht.

Binnen zal er nog twee uur geluisterd worden naar hopeloze oplossingen, terwijl wij hier genieten van rust en stilte.

Jean ontkurkt een nieuwe fles wijn, terwijl hij naar het kasteel kijkt, intuïtief volg ik zijn ogen. 'Paul, weet je wat ik me soms afvraag? Hoe werden kinderen duizend jaar geleden opgevoed? Welke waarden en normen werden hen aangeleerd? Wat zijn de verschillen tussen hen en ons?'

Vragend kijkt hij me aan.

'Tja, ik begrijp wat je bedoelt. In hoeverre kan het verleden ons de antwoorden geven. Of hoe zullen de aardse bewoners in het jaar 5000, of in het jaar 50,000, naar ons kijken? Wat zullen ze over ons zeggen? Over onze vooroordelen, onze inzichten, angsten en ons kennisniveau? Over het feit dat wij de Aarde plunderen, en dat het

geplunderde de basis vormt van onze Heilige Koe; de wereldeconomie. Tegen die tijd zal alles op zijn. Hoe zullen zij deze eeuwen noemen?

Mysterieus kijkt hij me aan. ‘Misschien heb ik iets voor je, want bij deze burcht...,’ vervolgt hij, terwijl hij om zich heen kijkt en daarna fluisterend verder gaat, ‘zijn de gevoelsgolven nog heel sterk. Heb ik je al verteld dat ik deze tuin gerenoveerd heb? Ik heb er alles aan gedaan om het ‘gevoel’ van toen zo goed mogelijk te herstellen.’

‘Sorry? Hoe bedoel je?’

Een mysterieuze glimlach verschijnt om zijn lippen. ‘Oké, laat ik bij het begin beginnen,’ zegt hij. ‘Dit is overigens iets dat niet veel mensen weten. Maar jij voelt als een vriend. Ik wil het je vertellen. Je weet dat licht en geluid uit golven bestaan?’

‘Klopt. Maar ik begrijp je niet’, zeg ik hem onderbrekend. ‘Je hebt het ‘gevoel’ hier willen herstellen?’

‘Inderdaad, dat heb ik gedaan. Maar geef me de kans het uit te leggen. De lichtgolven van een ster die duizend lichtjaren van ons verwijderd is, doen er duizend jaar over voordat ze op ons netvlies komen. Akkoord?’

‘Inderdaad.’

‘*Allez*, dat betekent dat lichtgolven dus heel lang door de ruimte kunnen reizen. En zo is het ook met andere golven. Emoties zijn ook golven, ik noem ze “gevoelsgolven”. Ook die kunnen heel lang aanwezig blijven.’

‘Wacht even. Is dat wel zo?’ Ontgoocheld kijk ik hem aan. ‘Kunnen gevoelsgolven dan duizend jaar door de ruimte reizen? Hoe kom je aan die wijsheid?’

Hij lacht. ‘Hoewel de moderne mens kan accepteren dat lichtgolven duizenden jaren kunnen bestaan, kan hij niet accepteren dat gevoelsgolven ook heel lang kunnen bestaan. Weet je waarom dat is?’

‘Nee, waarom dan?’

‘Eenvoudig. Omdat de mens zich - in zijn evolutie - steeds verder heeft afgesloten voor zijn gevoel. In onze evolutie is het verstand een steeds belangrijkere plaats gaan innemen. Dit is ten koste gegaan van

het gevoel. Nu zijn we aanbeland in het tijdperk waarin velen zich zelfs volledig hebben afgesloten voor hun gevoel. Maar als iemand zich afsluit, kan diegene ook niets ontvangen. Toch?' Triomfantelijk kijkt hij me aan.

'Ja en nee,' antwoord ik hem. 'Sorry, maar ik ben er nog steeds niet van overtuigd. Eerlijk gezegd geloof ik geen bal van je verhaal.'

Hij schiet in de lach en kijkt me nog zelfverzekerder aan. 'Paul, dat is je goed recht en je houding is heel begrijpelijk. Je hebt vast weleens documentaires gezien over de concentratiekampen uit de tweede wereldoorlog?'

'Ja, maar wat hebben die hiermee te maken?'

'Denk eens aan de verhalen van sommige bezoekers. Mensen die na afloop van hun bezoek, met kippenvel op armen en benen, vertellen dat ze binnen mensen hoorden schreeuwden. Dat soort verhalen heb je toch wel eens gehoord?'

Opeens begrijp ik hem. 'Die verhalen heb ik inderdaad vaker gehoord.'

'Oké, dat zijn dus de "gevoelsgolven" die ik bedoel. Daarnaast ben ik een Hindoe en geloof ik in reïncarnatie,' vervolgt hij, opnieuw zacht fluisterend. 'Ik accepteer dat er gevoelsgolven zijn én ik accepteer dat wij vorige levens hebben gehad.' Hij steekt twee vingers in de lucht. 'Mijn beste Paul, dat zijn de twee acceptaties die je nodig zult hebben voor het volgende experimentje. Als je het tenminste wilt doen?'

Vragend kijk ik hem aan. 'Sorry? Een experimentje?'

'Zou je het leuk vinden om te weten hoe de mensen hier vroeger leefden?' Hij kijkt me demonstratief aan. Precies zoals mijn moeder vroeger ook keek als ze me vroeg of ik een ijsje wilde. Ik begin te lachen. 'Ik snap hier werkelijk niets meer van. Kun jij dat dan?'

'Misschien', antwoordt hij laconiek. 'Als jij het wilt, kunnen we samen een klein experiment doen. Om het je te laten zien moeten we beiden op het gras liggen.'

Hij staat op en gaat op het gras liggen, waarna hij me vragend aankijkt. 'En? Doe je mee?' Hij zegt het alsof hij al in de bus is gestapt, terwijl ik nog twijfel of ik deze bus wel moet hebben.

Ondanks mijn twijfel over het experiment ga ik naast hem liggen. Diana zou woest worden als ze me nu kon zien. Dit linnen kostuum had een fortuin gekost.

‘Oké. Allereerst, probeer volledig te ontspannen. Daardoor zul je jezelf namelijk volledig kunnen openen.’ Jeans stem klinkt zacht terwijl ik kijk naar de sterrenhemel boven me. Het trekt me mee. Ik sta oog in oog met het heelal boven me.

‘Dat is noodzakelijk. En dan, als je geluk hebt, zul je de beelden en geluiden van vroeger ontvangen.’

Ik schiet in de lach. ‘Wat? Beeld en geluid? Ik geloof hier geen barst meer van!’

Als Jean me antwoordt, is zijn stem veranderd. Hij klinkt geïrriteerd. ‘Paul, ik wil niet overkomen als een schoolmeester, integendeel zelfs.’ Ik voel dat hij zijn hand weer op mijn been legt. ‘Maar doe alsjeblieft wat ik je vraag, anders heeft het totaal geen zin. Ik kan je niks beloven, maar misschien dat het zal lukken. Dat is, als jij je durft te openen. Adem in en adem uit. En probeer het langzaam te doen, zodat je de rust zult voelen. Neem er alle tijd voor, want ons dagelijkse ritme ligt veel te hoog. Wij leven veel te gejaagd. En als je inademt, probeer dan het hele heelal op te zuigen. Laat de sterren je longen en lichaam vullen. Accepteer dat gevoelsgolven inderdaad bestaan en dat ze hier, bij deze middeleeuwse burcht, wel sterk moeten zijn. En accepteer dat je vorige levens hebt gehad. Open jezelf door je vooroordelen los te laten. En misschien, heel misschien, zul je - voordat je het zelf beseft - beeld en geluid ontvangen.’

Hoofdstuk 2

‘Through the eyes of the other’

Met mijn handen onder mijn hoofd gevouwen lig ik naast Jean en probeer zover mogelijk het heelal in te kijken, en het daarna in me op te zuigen. Precies zoals Jean me heeft opgedragen te doen. Ik voel een vreemde tinteling. ‘Dus verleden en heden ontmoeten elkaar als we naar de sterren kijken,’ zeg ik half in gedachten en opeens schiet me iets te binnen.

‘Jean?’ vraag ik, maar er komt geen antwoord; hij blijft naar de hemel kijken, enkele minuten gaan voorbij.

‘Ja, vertel het eens, professor,’ antwoordt hij loom en fluisterend. Zijn stem klinkt vermoeid.

‘Ik heb een vraag. Stel dat ze met een sterke telescoop vanaf een andere planeet, die duizend lichtjaren van ons afstaat, naar ons kijken. Dan zullen ze toch het leven van duizend jaar geleden, onze middeleeuwen, kunnen zien?’

Ongeduldig wacht ik op zijn antwoord, maar opnieuw antwoordt hij me niet direct. Zijn diepe en rustige ademhaling gaat onverstoord verder. Onderzoekend kijk ik naast me. Misschien is hij wel in slaap gevallen.

‘Paul,’ antwoordt hij even later, ‘allereerst stelde je me geen vraag, maar vroeg je me om een bevestiging. Dat zijn twee verschillende dingen. Ten tweede moet je het denken loslaten. Leegmaken. Het zijn gevoelsgolven die je wilt ontvangen. Overigens wil ik je nog wel zeggen dat deze burcht in de middeleeuwen bewoond werd door een Occitaanse burchtheer, en zelfs uit die periode zijn er hier nog gevoelsgolven aanwezig. Maar mocht je straks iets waarnemen, bescherm het dan zoals je iets waardevols zou koesteren. Bescherm het, want anders zal dit plekje verloren gaan. En nogmaals, probeer niet te denken, maar te voelen. Je moet het denken loslaten, anders zal het nooit lukken.’